

Міністерство освіти і науки України

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

Матеріали X Міжнародної
науково-практичної конференції

13 травня 2026 р.

Полтава
2026

6. Onyshchenko, S. V., Maslii, O. A., Hlushko, A. D. (2021). Digital transformation of small business as a necessary condition for its for its development during the pandemic. Academic and university science – results and prospects: a collection of scientific articles based on materials of the XIV International Scientific and Practical Conference, December 9, 2021. Poltava: PoltNTU, 42–45.

7. Михаліцька Н. Я., Яцик М. Р. Стратегія розвитку вітчизняного молодіжного підприємництва в умовах невизначеності. Ефективна економіка. 2024. № 8. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.55> (дата звернення: 25.04.2026).

УДК 338.246.8.027:334.72-053.81]:314.1149(477)

Бура Олена Анатоліївна,

студентка

Науковий керівник: Білько Станіслав Сергійович,

доктор філософії, старший викладач

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ СРИМУВАННЯ МІГРАЦІЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах соціально-економічного розвитку України особливого значення набуває збереження молодого покоління як ключового ресурсу економічного відновлення держави. Саме ця вікова група формує основу трудового й інтелектуального потенціалу, який визначатиме темпи економічного зростання та інноваційного розвитку країни. При цьому міграційні процеси, спричинені як економічними труднощами, так і безпековими викликами, набули загрозливих масштабів [1], що зумовлює необхідність формування ефективної державної політики, спрямованої на збереження молоді в межах країни.

За даними Міністерства молоді та спорту України, значна частина молоді розглядає можливість виїзду за кордон в першу чергу через економічні чинники. Зокрема, близько 39% молодих людей зазначають вищий рівень заробітної плати за кордоном, а 35% – відсутність достатніх можливостей для працевлаштування в Україні (рис. 1). Водночас більшість молоді не планує емігрувати назавжди, що свідчить про наявність можливості зменшення масштабів трудової міграції при реалізації ефективної державної політики.

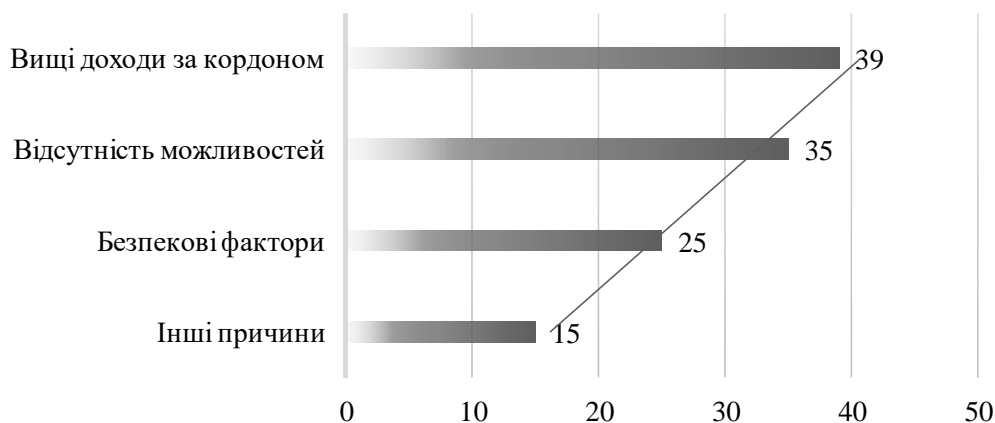

Рис. 1. Основні причини еміграції молоді з України (%)

Джерело: побудовано авторами за даними [2]

Одним із таких ключових напрямів є забезпечення доступу представників молоді до ринку праці. Проблеми при першому працевлаштуванні через відсутність практичного досвіду та невідповідність отриманих компетентностей вимогам роботодавців залишаються важливими бар'єрами інтеграції молоді в економіку. При цьому, провідним економічним стимулом утримання молоді є забезпечення гідного рівня зайнятості та конкурентоспроможної оплати праці [3]. Незважаючи на поступове відновлення ринку праці, рівень заробітної плати в Україні залишається нижчим порівняно з країнами Європейського Союзу, що й формує міграційні настрої серед молоді.

Ще одним важливим напрямком державної політики є підтримка молодіжного підприємництва. Розвиток власної справи не лише сприяє самозайнятості, а й створює нові робочі місця та стимулює економічне зростання. В Україні реалізується низка програм підтримки підприємництва, зокрема грантова програма «Власна справа», яка передбачає надання фінансової допомоги молодим людям для започаткування бізнесу. Особи віком від 18 до 25 років можуть отримати гранти на суму до 150-200 тисяч гривень [4]. Такі ініціативи формують сприятливе середовище для розвитку малого та середнього бізнесу й підвищують економічну активність молоді.

Водночас важливим напрямом посилення економічних стимулів є розвиток регіональних можливостей для молоді. Значна частина молодого населення стикається з обмеженим доступом до якісних робочих місць саме в малих містах і сільських громадах, що стимулює як внутрішню, так і зовнішню міграцію. У таких умовах молоді фахівці часто змушені або змінювати місце проживання, або погоджуватися на роботу, яка не відповідає їхній кваліфікації. Це призводить до неефективного використання людського потенціалу та знижує загальний рівень економічної активності. У цьому контексті особливого значення набуває реалізація політики регіонального розвитку, спрямованої на створення нових економічних можливостей на місцях. Йдеться про підтримку малого та середнього бізнесу, розвиток локального підприємництва, створення індустріальних парків, а також залучення інвестицій у регіони. Важливим інструментом є також розвиток інфраструктури, зокрема транспортної та цифрової, що розширює можливості для працевлаштування та ведення бізнесу.

Суттєвим соціально-економічним фактором є забезпечення доступу до житла. Висока вартість нерухомості та обмежені можливості іпотечного кредитування ускладнюють процес придбання житла для молоді. У зв'язку з цим важливого значення набувають державні програми пільгового кредитування, підтримки оренди та житлових субсидій. Наявність доступного житла сприяє підвищенню соціальної стабільності та формуванню довгострокових життєвих планів.

Економічні стимули нерозривно пов'язані із соціальними гарантіями та рівнем безпеки. Якісне медичне обслуговування, ефективна система соціального страхування, стабільність державної політики та загальний рівень безпеки суттєво впливають на якість життя та плани на майбутнє. В умовах воєнного стану безпековий фактор став одним із ключових у прийнятті рішення щодо проживання в Україні [6]. Водночас поступове відновлення економіки та впровадження програм підтримки не тільки зменшують міграційні настрої молоді, а й створюють передумови для повернення її з-за кордону та активної участі у відбудові країни.

Отже, ефективна державна політика має бути спрямована на підвищення якості життя молоді, створення можливостей для її професійної та особистої реалізації, а також забезпечення економічної стабільності. В умовах післявоєнного відновлення саме молодь стане ключовим фактором економічного зростання, тому її утримання є стратегічно важливим завданням держави.

Література

1. Глушко А.Д., Демеха Д.С., Калін О.В. Міграція населення як загроза економічній безпеці України. Економічна безпека: держава, регіон, підприємство: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 15 травня 2025 р. Полтава: НУПП, 2025. С. 66–70 (331 с.) URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PolNTU/19393>.
2. Міністерство молоді та спорту України. Щорічна доповідь про становище молоді в Україні за 2025 рік URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Molodizhna_polityka/2025 (дата звернення: 25.04.2026).
3. Маслій О.А., Гайдаш О.С. Систематизація загроз кадровій безпеці підприємств в умовах глобальної нестабільності. *Економіка і регіон*. 2025. № 3 (98). С. 233–242. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3\(98\).4036](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3(98).4036).
4. Порядок надання мікрогрантів: Розпорядження КМУ від 21.06.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#n19> (дата звернення: 25.04.2026).
5. Кабінет Міністрів України. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2021–2025 роки: постанова КМУ від 02.06.2021 № 579 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2021-%D0%BF> (дата звернення: 25.04.2026).
6. Onyshchenko S., Maslii O., Hlushko A., Zagorulko T. Challenges and threats to the socio-economic security of Ukraine under martial law. *Economics and Region*, 2023. № 1(88). Pp. 135–143. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2023.1\(88\).2888](https://doi.org/10.26906/EiR.2023.1(88).2888).

УДК 336.32

Кочетова Анастасія Сергіївна,
студентка

Науковий керівник: Маслій Олександра Анатоліївна,
кандидат економічних наук, доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан в Україні суттєво вплинув на економічне становище молоді та рівень її соціальної захищеності, що обумовлено структурними змінами на ринку праці, економічною турбулентністю та глобальними викликами [1]. Молоді люди є однією із найбільш вразливих категорій населення через проблеми з працевлаштуванням, нестабільність доходів, вимушену міграцію та обмежений доступ до якісної освіти в умовах воєнного стану.

Однією з основних проблем в Україні є міграція молоді через несприятливу безпекову ситуацію в країні та економічну нестабільність, що призводить до зменшення трудового потенціалу держави та погіршення демографічної ситуації [2]. Крім того, війна негативно вплинула на рівень доходів населення та спричинила зростання інфляції, що ускладнює фінансове становище молодих сімей [3].

За даними Державної служби зайнятості України, упродовж 2025 року значна кількість молодих людей зверталася до центрів зайнятості для пошуку роботи [4]. Водночас попри значні демографічні втрати в умовах війни на ринку праці існує конкуренція та скорочення кількості вакансій у багатьох сферах економіки, що особливо впливає саме на студентів та випускників закладів вищої освіти, які не мають достатнього професійного досвіду.

Зважаючи на проблеми забезпечення економічної стабільності молоді в умовах воєнного стану на державному рівні реалізуються програми підтримки молоді та